

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 698 din 22.09.2021

Dosar nr: 189/ 2020

Petiția nr: 1826/ 16.03.2020

Petent:

Reclamat: Societatea Boromir Ind SRL

Obiect: petentul sesizează o atitudine ofensatoare din partea angajaților Boromir și a administratorului acestei companii cu privire la afișul "doar clienții pot folosi toaleta de la cofetărie".

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Societatea Boromir Ind SRL cu sediul în Râmnicu-Vâlcea, Str. Regina Maria nr. 1A, Jud. Vâlcea

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000R privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 1826/22.06.2020 a fost citat petentul iar prin adresa nr. 3743/22.06.2020 a fost citată partea reclamată, părțile fiind înștiințate de faptul că, având în vedere situația evoluției epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-Cov2, au posibilitatea de a trimite în scris puncte de vedere/ note scrise/ completări la petiție, precum și orice alte acte sau dovezi/ probe, soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul părților din dosar, acestea având un termen de comunicare a modalității asupra căreia decid în legătură cu audierea părților conform procedurii comunicate în adresă (filele 6-7 la dosar).

5. De asemenea, petentului i s-a pus în vedere să își completeze petiția prin depunerea la dosar a unor probe care vin în susținerea propriilor afirmații și care dovedesc existența premiselor săvârșirii faptelor de discriminare la care a fost supus.

6. Petentul nu a transmis la dosar un punct de vedere, precizări, note sau concluzii scrise în termenul acordat în comunicare. Petentul și-a exprimat acordul cu privire la soluționarea în lipsă a petiției.

7. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

8. Prin adresa nr. 1826/16.03.2020, petentul sesizează Consiliul cu privire la o atitudine ofensatoare din partea angajaților Boromir Pan Cafe și a administratorului societății.

9. În fapt, petentul arată următoarele:

9.1 În data de 25.02.2020 a intrat în incinta cofetăriei aparținând Boromir Pan Café - punct de lucru al Societății Boromir, cu intenția de a achiziționa un produs de patiserie pentru acasă și un produs de patiserie pentru consum pe loc.

9.2 Fiind o persoană în vârstă, cu probleme urinare, petentul s-a îndreptat prima dată către toaleta de la cofetărie, unde și-a făcut necesitățile fiziologice.

9.3 La ieșirea din toaleta, vânzătoarea l-a jignit și l-a apostrofat pe petent pe motiv că nu are voie să folosească toaleta deoarece nu este client al cofetăriei, pe usa toaletei fiind lipit un afiș prin care se atenționa faptul că numai clienții cofetăriei puteau folosi toaleta de la cofetărie. Explicația vânzătoarei a fost că toaleta poate fi folosită doar după ce clienții cumpără ceva de la cofetărie, în caz contrar nu au voie să folosească această toaletă privată, obligându-l pe petent să părăsească incinta magazinului.

9.4. Petentul arată că inițial nu a văzut acest afiș - nefiind normal și legal să fie montat acolo, că i-a explicat vânzătoarei cum el se consideră un client al acestei companii și că oricum urma să cumpere ceva de la sala de patiserie însă, în cadrul patiseriei nu a observat produsul de patiserie pe care dorea să-l achiziționeze pentru acasă.

9.5 Deși petentul a părăsit cofetăria îndreptându-se către patiserie, vânzătoarea a venit în urma lui continuând să îl jignească și să îl apostrofeze, urmărindu-l până în sala de patiserie (amplasată la parterul imobilului), pentru a se convinge personal dacă petentul va cumpăra ceva de la patiserie.

9.6 În sala de patiserie, vânzătoarea de la cofetărie a continuat să îl jignească și să îl apostrofeze pe petent, susținută în același fel de către colega sa de la sala de patiserie, care i-a spus că este un bătrân needucat prin faptul că nu respectă afișul lipit la toaleta de la sala de cofetărie, precum și regula impusă prin acest afiș.

9.7 Petentul le-a spus vânzătoarelor că se va adresa administratorului societății pentru acest incident și pentru atitudine negativă iar cele două vânzătoare i-au confirmat faptul că patronul le-a indicat să pună afișul de la toaleta privind accesul doar al clienților iar conducerea nu le va face nimic nici pentru cuvintele sau atitudinea lor negativă.

9.8. Petentul arată că a solicitat numele vânzătoarelor însă acestea au refuzat inițial să își spună numele, ulterior spunându-i cum se numesc dar nu au prezentat niciun ecuson în acest sens însă, la ieșirea petentului din sala de cofetărie vânzătoarele și-au continuat jignirile și apostrofările pe aceeași temă .

10. În continuarea expunerii, petentul precizează următoarele aspecte :

10.1 Nicio cofetărie, bar, restaurant sau magazin, din tara ori din străinătate nu a pus un asemenea afiș prin care sa se interzică accesul unei persoane la o facilitate, respectiv la folosirea unei toalete condiționată anterior de cumpărarea unui produs. Petentul arată că nu a fost jignit și apostrofat de vreun vânzător pentru un asemenea aspect, fiind convins de faptul ca toate persoanele care au folosit toaleta cofetăriei au patit la fel.

10.2 Se arată că sistemul constructiv al unei cofetării sau patiserii stabilit prin legislația în domeniu impune existența toaletelor, aceasta anexa sanitară făcând parte integrantă din cadrul serviciului public de alimentație prestat de către societatea în cauză. Petentul consideră că, în mod legal, nu poate fi obligat un client achizitor de produs să folosească toaleta în mod obligatoriu - în cazul în care acesta nu simte această nevoie fiziologică, cum nu poate fi obligat un client potențial să nu folosească toaleta în mod discriminatoriu, printr-un efect restrictiv sau de nerecunoaștere ca și client a folosirii sau exercitării, în condiții de egalitate cu primul, al dreptului sau a libertății de a folosi toaleta serviciului de alimentație publică.

10.3 Petentul consideră că împărțirea cetățenilor în clienți sau cei care nu sunt clienți nu poate fi făcută în mod nelegal, aleatoriu sau pe criteriul achiziționării anterioare obligatorii a unui produs, dat fiind faptul că în primul rând compania desface diverse produse și prin alte magazine alimentare de profil iar clienții pot achiziționa produse și prin aceste magazine; iar în al doilea rând, nu pot fi considerați că nu sunt clienți potențiali clienți care caută la cofetărie sau patiserie un anumit produs prelucrat de către această firmă și care în acel moment nu se afla în stoc sau pe raft.

11. În concluzie, petentul consideră că a fost defavorizat în mod nejustificat, supus unui tratament injust și degradant față de alți clienți care au cumpărat anterior un produs și ulterior au folosit toaleta în cauză, beneficiind și de această facilitate. Vinovăția administratorului companiei rezidă din faptul că le-a impus vânzătoarelor ca sarcină să atribuie să facă o discriminare, defavorizare, inegalitate, respingere, marginalizare între clienți, sau pentru faptul că acesta a întretinut acest comportament discriminatoriu ori este vinovat pentru faptul că nu promovează în activitatea sa un management de control, verificare, sancționare și chiar desfacere a contractului de muncă în rândul angajaților săi vinovați de fapte discriminatorii.

12. Petentul consideră că faptele descrise mai sus se încadrează în prevederile art. 15 coroborate cu dispozițiile art.2, alin. 1, alin.4 , art.3 , lit.c , art.4, art. 10, lit.f, din din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu prevederile art. 16, alin. 1, alin.2 din Constituția României.

13. La dosar au fost depuse înscrisuri în susținerea celor declarate de către petent: bonuri fiscale. De asemenea, petentul afirmă că poate face dovada cu afișul postat pe toaleta cofetăriei în cauză, înregistrarea video din ziua respectivă efectuată de către partea reclamată ca societate comercială, mărturia oricărui client sau posibil client al acestui punct de lucru, solicitând și cercetarea la fața locului efectuată de către CNCD.

Sușinerile părții reclamate

14. Prin adresa nr. 1826/16.03.2020, partea reclamată a depus un punct de vedere prin care, cu privire la sesizarea petentului, arată următoarele:

14.1 Imobilul in care este deschis punctul de lucru in cauza este amplasat in zona centrala a Mun. Râmnicu Valcea, o zona populata, langa un parc, o zona cu magazine alimentare si nealimentare, blocuri de locuințe, o piața alimentara si o statie de taxiuri, unde personalul cofetăriei se confrunta cu persoane recalitrante cu un limbaj obscen, vulgar, indecent si cu o conduita necivilizata, care pot tulbura liniștea clienților din cofetărie. Cu toate ca piața alimentara din vecinătate este prevăzută cu toaleta publica iar la o distanta de aproximativ 250 m, se afla o alta toaleta publica construita de Primăria Mun. Râmnicu Valcea, care poate fi folosita de public fara taxa, vanzatoarele de la cofetărie se confrunta cu probleme destul de serioase legate de folosirea acestei toaleta de către diferite persoane care nu sunt clienții cofetăriei dar intra in cofetărie numai pentru a merge la toaleta, ca de ex: au fost persoane fizice care după folosirea toaletei au plecat cu hartia igenica sau după folosirea hârtiei au auncat-o pe jos, persoane care nu au pastrat curățenia și igiena sau au distrus mobilierul din toaleta etc.

14.2 Având in vedere activitatea restrânsă la aceasta cofetărie, pe fiecare tura era o singura vanzatoare care nu putea sa mearga la toaleta pentru a face curățenie după folosirea acesteia de către oricare client, aceasta trebuind sa servească clienții, astfel ca au fost inregistrate plângeri si reclamații din partea clienților referitor la faptul ca toaleta respectiva era improprie folosirii de către clienți. Pentru a respecta clienții cofetăriei si pentru a asigura un climat primitor si liniștitor, vanzatoarele au obligația sa igenizeze toaleta, sa o mențină in permanenta stare de curățenie si sa se asigure ca in interiorul acesteia exista permanent produse de igena. Pe de alta parte sunt efectuate de către autoritatile competente in domeniu, controale inopinate, astfel ca in situația in care găsește toaleta in condiții improprii folosirii acesteia de către clienți, vanzatoarele respective sunt sancționate contravențional de către autoritati.

14.3 De asemenea, se arată că vanzatoarelor de la acest punct de lucru li s-au adus amenințări din partea diferitelor persoane fizice, cum ca vor fi lovite, jefuite, li s-au adresat injurii, cuvinte jignitoare si expresii obscene, toate avand legătură cu folosirea acestei toalete. Pe fondul acestor probleme, vanzatoarele din cadrul acestei cofetarii au pus pe usa toaletei afisul la care face referire petentul, cu privire la folosirea toaletei de către clienții cofetăriei si cu rugămintea de a respecta curățenia. Prin aplicarea acestui afiș pe usa toaletei, vanzatoarele cofetăriei au vrut pe de o parte sa se apere impotriva agresiunilor verbale și amenintatoare permanente pe care le primesc de la diferite persoane care frecventează toaleta cofetăriei, fara a fi clienții acestui spațiu comercial si care perturba clienții cofetăriei iar pe de alta parte vanzatoarele au vrut sa asigure in cofetărie un climat primitor si de liniște pentru clienții cofetăriei care consuma produse in incinta, la mesele amplasate in incinta acesteia.

14.4 Aplicarea afișului de pe usa toaletei nu a fost decizia conducerii societății si nici nu a fost impusa aceasta măsură printr-o decizie interna de către administratorul firmei, asa cum in mod netemeinic susține petentul. Din acest afiș nu reiese faptul ca folosirea toaletei este condiționată, in prealabil, de cumpărarea sau consumarea unui produs, acest afiș reprezintă o recomandare pentru persoanele fizice si nu o obligație sau o regula generala obligatorie practicata de companie in magazinele sale, deoarece orice persoana fizica care se adreseaza personalului acestui punct de lucru, cu rugămintea de a folosi toaleta din incinta acestuia, fara a cumpăra sau a consuma in

interior produsele comercializate, nu ar fi impiedicata de către vanzatoare sa folosească toaleta.

15. Partea reclamată arată că este neintemeiata si nejustificata prin probe, afirmația petentului, ca accesul in toaleta respectiva este condiționată, anterior, de cumpărarea sau consumarea unui produs din magazinul respectiv si ca aceasta ar fi o regula generala pentru toate persoanele fizice practicata de companie si de către personalul acesteia sau de către conducerea societății. Pentru spațiul respectiv societatea nu este autorizata de autoritatile competente in domeniu sa fuctioneze ca toaleta publică, aceasta are autorizat spațiul respectiv pentru a funcționa ca și cofetărie prevăzută si cu mese pentru consumul produselor in incinta acesteia, autorizare care impune si existenta unei toalete care sa fie folosita de clienții magazinului si nu ca toaletă publică iar din afișul respectiv, aplicat pe usa toaletei, reiese faptul ca aceasta poate fi folosita de clienți, carora pentru motivele aratate mai sus li se recomanda sa păstreze pe cat posibil curățenia.

16. Partea reclamată consideră că în plângerea formulata, petentul nu arata si nu justifica prin probe care este “drama” prin care a trecut acesta si care este “drama” prin care trec si alte persoane care merg la punctul de lucru respectiv. După cum se arată și în petitie, in ziua incidentului, petentul a folosit toaleta respectiva fara sa fie condiționat in prealabil de consumul sau cumpărarea unui produs, după care a fost servit de către vanzatoare cu produsele pe care a dorit sa le cumpere pentru acasa si pe cele pe care a dorit sa le consume in incinta patiseriei. Daca acesta a avut unele discuții neplăcute sau jignitoare cu cele doua vanzatoare sau a fost apostrofat, jignit de către acestea sau a fost nemulțumit de modul in care a fost servit de către acestea sau a fost deranjat de atitudinea acestora, trebuia sa se adreseze cu o sesizare scrisa in atentia conducerii societății si numai in situația in care nu primea un răspuns din partea societății sau nu era mulțumit de răspunsul primit, putea sa se adreseze autoritatilor competente. De altfel, in urma sesizărilor primite din partea autoritatilor cu privire la petițiile acestuia, conducerea societății a dispus inceperea cercetării disciplinare impotriva celor doua vanzatoare si nu a tratat incidentul respectiv cu nepăsare.

17. Se arată că societatea nu imparte in mod discriminatoriu, publicul consumator, in clienți sau neclienți, cum susține petentul, si nu condiționează folosirea toaletei de consumul sau cumpărarea unor produse din spațiul respectiv dar aceasta nu poate sa funcționeze in incinta cofetărie ca o toaleta publică, avand in vedere ca este o unitate care comercializează produse alimentare si trebuie sa respecte normele legale privind siguranța alimentelor. Politica firmei nu este aceea de a promova o practica de discriminare, defavorizare, inegalitate, respingere, marginalizare intre clienți si nici defavorizarea, discriminarea sau supunerea petentului sau a oricărui client, unui tratament injust sau degradant si nici de a condiționa folosirea toaletelor din incinta magazinelor companiei de achiziționarea sau cumpărarea de către clienți a unor produse iar pe de alta parte trebuie sa fie asigurat un climat de liniște, plăcere si de siguranța pentru clienți in incinta magazinelor companiei, acest lucru neputând fi interpretat ca fiind discriminare fata de publicul consumator.

18. În opinia părții reclamate, este nelegala si netemeinica susținerea petentului ca administratorul societății este vinovat pentru faptul ca acesta nu a promovat in activitatea sa un management de control, verificare, sancționare si chiar de desfacere a contractului de munca in rândul angajaților sai vinovați de fapte discriminatorii si pe cale de

consecința acesta trebuie să fie sancționat. Conform organigramei societății, structura acesteia este compusă din compartimente, departamente, servicii aflate în subordinea directorului general/administratorului societății iar fiecare departament, compartiment sau serviciu are în subordinea sa alte structuri organizatorice respectiv secții de producție, magazine etc.). Potrivit acestei structuri organizatorice cele două vânzătoare nu sunt în subordinea administratorului societății ci în subordinea Șefului de magazine și a șefului Departamentului magazine specializate, aspect care se poate observa și din fișa postului semnată de fiecare vânzătoare. În aceste condiții coordonarea, îndrumarea, verificarea și controlul activității celor două vânzătoare și propunerea de sancționare a acestora pentru încălcarea sarcinilor și atribuțiilor de serviciu se face de către șeful de departament și nu de către administratorul firmei, prin urmare acesta nu poate fi acuzat de care reclamant pentru promovarea unui management defectuos. În plus pentru ca acesta să dispună efectuarea verificării comportamentului neadecvat al celor două vânzătoare și sancționarea disciplinară a acestora potrivit codului muncii, administratorul firmei trebuia să fie sesizat de către petent prin înaintarea unei sesizări în atenția administratorului firmei.

19. Partea reclamată consideră că dacă salariatele societății au avut o atitudine necorespunzătoare profesional, acest fapt nu poate fi confundat cu o discriminare la adresa clientului. De asemenea clientul a discutat cu cele două vânzătoare pe un ton ridicat, aducând amenințări ca va face reclamație la diferite instituții ale statului, iar în urma acestor discuții s-a creat o agitație pentru salariatele societății mai ales ca ambele angajate erau însărcinate la acea dată.

20. În concluzie, partea reclamată consideră că petiția este neîntemeiată și solicită respingerea acesteia.

21. În susținerea celor menționate în punctul de vedere, partea reclamată a depus la dosar următoarele documente: fișele de post ale vânzătoarelor, certificate de concediu medical, organigrama societății, extras din data de 15.11.2019 a Politicii privind calitatea, siguranța alimentelor, mediului, sănătatea și securitatea în muncă, urmând ca, în măsura în care va fi necesar, să se depună la dosarul cauzei și alte acte pe care le va considera necesare în apărare, în vederea pronunțării unei soluții legale și temeinice.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadru legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- Constituția României:
- OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: art. 2 al. 1
- legislație specială, legislație internațională etc.

Principiile de analiză

Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la ***situații egale trebuie să corespundă un tratament egal***,

- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la spetă

22. **În fapt**, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare, Colegiul director fiind chemat să analizeze, potrivit obiectului petiției și a documentelor depuse la dosarul cauzei, în ce măsură faptele sesizate sunt de natură discriminatorie și pot aduce atingere drepturilor recunoscute de lege, prin manifestări și atitudini care pot crea un cadru de inegalitate.

23. Colegiul director reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care petentul a fost tratat discriminatoriu în timpul petrecut în incinta spațiului comercial (cofetarie) aparținând partii reclamate, urmând a se pronunța asupra aspectelor sesizate de petent, respectiv asupra tratamentului diferențiat aplicat de către angajații partii reclamate.

24. **În drept**, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

25. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al OG nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de CNCD este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

26. Astfel, Colegiul analizează, în strânsă legătură, în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al OG nr.137/2000, cuprins în Capitolul I

Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de către OG nr. 137/2000, republicată.

27. Raportat la obiectul petiției, Colegiul Director al CNCD are în vedere dispozițiile art.2 alin.(1) din OG nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare *“orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

28. De asemenea, Colegiul director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.

29. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, *principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv*.

30. Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în OG nr. 137/2000, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din OG nr.137/2000, republicată. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art. 2, alin.(1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Or, condiția criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

31. Sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din OG nr. 137/2000, relativ la definiția discriminării, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit,

tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2, alin.1 din OG nr.137/2000. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art. 2 al OG nr. 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de petent (reclamant) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).

32. Curtea Europeană de Justiție a arătat că, în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

33. Colegiul director mai reține că, în lumina art. 20, alin. 6 din OG nr. 137/2000, în materia discriminării sarcina probei este împărțită în sensul că petentului îi revine sarcina să dovedească existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări, aceasta trebuind să aducă probe în sprijinul afirmațiilor sale. Art. 20, alin. (6) teza I din OG nr. 137/2000 prevede că: „*Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament*”.

34. Referindu-ne la fapte și afirmații care pot face obiectul unor plângeri deduse soluționării, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a statuat în jurisprudența sa, este necesară constatarea existenței/inexistenței afirmațiilor precum și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite. Atunci când CNCD este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, obiectul dedus soluționării petiției este circumscris analizei afirmațiilor în cauză, ceea ce presupune, în prima instanță, constatarea existenței afirmațiilor și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor, sub

aspectul incidenței sau nu a prevederilor OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare.

35. Or, în raport de susținerile părților și înscrisurile depuse la dosar de către acestea, Colegiul director este de opinie că, în prezenta speță, nu pot fi reținute mijloace probatorii de natură a reține prezumția săvârșirii unei discriminări împotriva petentului pe considerentul că acesta nu era client al cofetariei sau ca este *batran needucat*. Trebuie subliniat faptul că în sarcina petentului cade obligația de a proba săvârșirea unor fapte de discriminare, fapte probate la nivel de certitudine. Din plângerea petentului rezultă faptul că a existat un comportament neadecvat și lipsit de respect al reprezentanților părții reclamate la adresa lui, fără a se putea proba la nivel de certitudine un comportament discriminatoriu la adresa acestuia. În ceea ce privește afirmațiile făcute de angajatii părții reclamate (vanzatoarele de la cofetarie) la adresa petentului, precum și anunțul afisat la toaleta cu privire la folosinta acesteia doar de către clientii cofetariei, Colegiul director reține faptul că nu există nicio probă care să dovedească anunțul postat în incinta și nici afirmațiile privind apelativele „*batran needucat*”, iar limbajul menționat de petent în sesizare nu se confirmă.

36. Având în vedere cele de mai sus, și analizând înscrisurile aflate la dosar și susținerile părților, Colegiul director reține că nu există suficiente probe cu privire la afirmațiile petentului conținute în plângere, manifestările reclamate de acesta fiind relatate în obiectul petiției ca o înșiruire de momente ce au generat o situație percepută drept inechitate între categoriile de clienți (cei care folosesc toaleta înainte de a cumpara produse sau cei care cumpara mai întâi și apoi au dreptul de a folosi toaleta), împrejurare care să poată conduce la o faptă de discriminare a petentului din partea angajaților părții reclamate.

37. Petentul nu probează acuzele aduse părții reclamate și nu a mai depus la dosar probele enumerate în petiție deși i s-a solicitat comunicarea acestora iar din analiza informațiilor conținute în petiție nu rezultă elemente concrete ce ar putea face dovada existenței unei fapte de discriminare. Nu sunt probe concludente care să dovedească existența premiselor săvârșirii faptei de discriminare.

38. Așadar, Colegiul director consideră că, în prezenta speță, nu sunt prezente indicii de natură a prezuma că un criteriu interzis stipulat de art. 2, alin. (1) a constituit o faptă de discriminare săvârșită de către angajatii partii reclamate și nu sunt arătate dovezi concludente pe care să se sprijine capetele de cerere ale petentului (lipsă probe de discriminare).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin.(2), din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art.2, alin.1) din OG nr.137/2000 privind prevenirea și

sanționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, nu sunt probe concludente care să poată conduce la stabilirea faptei de discriminare.

2. O copie a hotărârii se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a Legii nr.554/2004, a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 22.09.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENCZ – membru, DIACONU ADRIAN NICOLAE – membru, JURA CRISTIAN – membru, GRAMA HORIA– membru, POPA CLAUDIA SORINA – membru, OLTEANU CĂTĂLINA – membru, HALLER ISTVAN – membru, LAZĂR MARIA - membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din data de 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Motivat/redactat: AND/FL

Data: 13.10.2021

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000R privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.